



## FIȘA DISCIPLINEI

Filmul antropologic și documentar (în limba maghiară)

Anul universitar 2025-2026

### 1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Studii culturale
1.7. Forma de învățământ	IF

### 2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Filmul antropologic și documentar (în limba maghiară)				Codul disciplinei	LLC2232
2.2. Titularul activităților de curs			Dr. Könczei Csilla, conferențiar				
2.3. Titularul activităților de seminar			Dr. Könczei Csilla, conferențiar				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Obl.

### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
<b>Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b>					<b>Ore</b>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					22
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
<b>3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b>				<b>56</b>	
<b>3.8. Total ore pe semestru</b>				<b>98</b>	

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



<b>3.9. Numărul de credite</b>	<b>4</b>
--------------------------------	----------

**4. Precondiții** (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

**5. Condiții** (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă	

**6. Competențele specifice acumulate<sup>1</sup>**

<b>Competențe profesionale/esențiale</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>efectuează cercetare științifică</li> <li>gestionează date în domeniul cercetării</li> <li>scrie publicații științifice</li> <li>promovează inovarea deschisă în cercetare</li> <li>asigură managementul de proiect</li> <li>Diseminează rezultatele în rândul comunității științifice</li> <li>gestionează cunoștințele în vederea unui impact strategic</li> <li>aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare</li> <li>aplică metode științifice</li> <li>Promovează implicarea publicului în cercetare</li> <li>desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar</li> </ul>
<b>Competențe transversale</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>da dovada de inițiativă • respecta angajamente • își asuma responsabilitatea • gândește rapid • da dovada de auto-reflecție • da dovada de curiozitate • abordează provocările în mod pozitiv • gândește analitic • respecta diversitatea valorilor și a normelor culturale • face față incertitudinii • se adresează unui public • lucrează în echipe • arată încredere • demonstrează loialitate • arată empatie • face față stresului • lucrează eficient • gândește critic • apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice • da dovada de dorință de învățare • identifică probleme • efectuează căutări pe internet • da dovada de competență interculturală • lucrează independent • gândește în mod creativ •</li> </ul>

**7. Obiectivele disciplinei** (reieșind din grila competențelor acumulate)

<sup>1</sup> Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.



<b>7.1 Obiectivul general al disciplinei</b>	Obiectivul cursului este alcătuirea unui corpus de referință în domeniul filmului antropologic și dezvoltarea aptitudinii de interpretare a filmului antropologic. Cursul abordează filmele documentare din punctele de vedere ale contextelor reale sociale în care s-au produs și sunt vizionate. Pe tot parcursul orelor se fac comparații între antropologia scrisă și cea vizuală. Analizele se bazează în majoritatea lor pe filme clasice și experimentale antropologice. Se caută descoperirea următoarelor fenomene în filmul documentar: relația între imagine și realitate; valoarea de adevăr a imaginii; iluzia de autenticitate a imaginilor produse realizate prin noi tehnologii; implicațiile perceptuale ale mediatizării imaginilor; relațiile de putere în procesul de reprezentare filmică.
<b>7.2 Obiectivele specifice</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Cunoașterea specificului filmului antropologic și documentar, recunoașterea diversității genului</li><li>• Cunoașterea unor genuri tipice pentru diferite perioade istorice</li><li>• Dezvoltarea capacității analizei de film</li><li>• Problematizarea și interpretarea relației între antropologia vizuală și textuală</li></ul>

## 8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Cele trei origini ale filmului: documentarea actualității, obiectivarea fanteziei și documentarea științifică	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
2. Filmul observațional timpuriu	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
3. Filmul de observație participativă. Plurivocalitate și interactivitate	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
4. Începuturile reflexivității	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
5. Opera lui Jean Rouch. Etnoficțiunea. Cinéma vérité	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
6. Apariția și distribuția noilor medii și impactul lor	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
7. Colonizare vizuală versus antropologie aplicată	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din	

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



	filme, discuții, activități interactive.	
8. Filmul reflexive	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
9. Filmul "advocacy"	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
10. Filmarea indigenă	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
11-12. Interpretarea contextului actual dintr-o perspectivă internațională	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	
13-14. Interpretarea contextului actual dintr-o perspectivă regională. Concluzii	Expunere, explicație, vizionarea unor fragmente din filme, discuții, activități interactive.	

## Bibliografie

### Bibliografie și filmografie obligatorie:

FÉJJA Sándor

1982 *15 filmlecke*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest

FÜREDI Zoltán

2004 Idegenek a kertemben. Néprajzi, antropológiai filmek Magyarországon. In: *Metropolis, Filmelméleti és filmtörténeti folyóirat*, VIII évf., 2. sz., 94-108.

HELTAI Gyöngyi

2002 Néhány jellemző tendencia a kortárs vizuális antropológiai gondolkodásban. In: Füredi Zoltán (szerk.) *Dialektus Fesztivál, Filmkatalógus és vizuális antropológiai írások*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 89-113.

KÖNCZEI Csilla

2006 *Valóság – mozi – társadalom. Bevezetés a dokumentumfilm antropológiájába*. Desire, Cluj-Kolozsvár

McDOUGALL, David

2004 A megfigyelő filmen túl. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 61-75.

RÓKA Jolán

1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média*. 2. sz. 36-41.

RUBY, Jay

2004 Vizuális antropológia. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 9-19.

YOUNG, Colin

2004 A megfigyelő film. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*,

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 47-61.

WEINBERGER, Eliot

A kamera törzs. (The Camera People. In: *Visualizing Theory. Selected Essays From 1990-1994*, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 3-26.)

Filme:

Woody Allen: *Zelig*, 1983, 79'

Buglya Sándor: A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész), 1989

Frații Lumière: Filme mute, 1895-1990

Robert J. Flaherty: *Nanook of the North*, 1922, 79'

Dziga Vertov: *Chelovek s kino-apparatom* 1929, 67'

John Marshall: *The Hunters* 1957, 70' (în limbile !kung / Ju/'hoansi și engleză) și/ori:

*Bitter melons* 1971, 30' (în limbile !kung / Ju/'hoansi și engleză)

Jean Rouch: *La pyramide humaine*, 1961, 90' (în limba franceză, subtitrat în maghiară), și/ori: *Jaguar*, 1967, 93 min. (în limba franceză și limbi locale africane)

Chris Curling - Melissa Llewelyn-Davies: *Masaai women*, 1974, 53' (în limbile masai și engleză, subtitrat în engleză)

David és Judith McDougall: *To Live with Herds*, 1971, 67' (în limba jai engleză, subtitrat în engleză)

David și Judith McDougall: *Photo Wallahs*, 1991, 60' (în hindi și engleză, subtitrat în engleză)

Denis O'Rourke: *Cannibal Tours*, 1987, 60' (în limbi europene și limbi locale din Noua Guineea, subtitrat în engleză)

Mark Soosaar: *Father, Son and the Holy Torum*, 1998, 90' (în hanti-mansi și rusă, subtitrat în engleză)

Ilisa Barbash, Lucien Taylor: *In and Out of Africa*, 1993, 59' (în limbi locale africane și engleză, subtitrat în engleză)

Michael Stewart: *What Magdalena Said*, 1994, 50' (în cehă, engleză și romani, subtitrat în engleză)

Kim Longinotto - Ziba Mir- Hosseini: *Runaway*, 2001, 88' (în limba persană subtitrat în engleză)

Trinh T. Min-ha: *Surname Viet Given Name*, 1989, 108' (în limba vietnameză și engleză, subtitrat în engleză)

John Bishop & Harald Prins: *Oh, What a Blow That Phantom Gave Me!* 2001, 54' (în limbi locale din Noua Guineea și engleză, subtitrat în engleză)

Bibliografie recomandată:

Eric Barnouw



- 1993 Documentary, a history of non-fiction film, New York  
Bogaart, Nico C.R.  
1983 Perceptual ethics. *Methodology in anthropological filmmaking: papers of the IUAES intercongress Amsterdam 1981*/ Nico C.R. Bogaart and Henk W.E.R. Ketelaar. – Göttingen. Edition Herodot  
Budrală, Dumitru  
2005 *Momente din istoria filmului antropologic*. Editura Universității "Lucian Blaga" din Sibiu  
Ginsburg, Faye  
1995 Ethnographies on the Airwaves: The Presentation of Anthropology on American, British, Belgian and Japanese Television. *Principles of Visual Anthropology*. Ed. by Paul Hockings, Berlin-New York. 363-398.  
Grimshaw, Anna  
2001 The anthropological television of Melissa Llevelyn-Davies. *The Ethnographer's Eye. Ways of seeing in anthropology*. Cambridge University Press. 149-171.  
Könczei Csilla  
1999 Despre constituirea iluziei de autenticitate în filmul documentar. *Caietele Tranziției*. Revista Institutului de Studii Posttotalitare și a Institutului de Antropologie Culturală. Cluj. (233-234.)  
2005 Reflexivitas a dokumentumfilmben. *Filmtett. Mozgóképes havilap* 21-23  
Loizos, Peter  
1993 Challenging documentation-realism: three early experiments by Jean Rouch. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85*. Manchester University press. 45-66.  
1993 Complex constructions with subjective voices: East Africa, 1971-76. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85*. 91-114.  
1993 For the record: documentation filming from innocent realism to self-consciousness. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85*. 16-44.  
MacCannell, Dean  
1994 Cannibal Tours. *Visualizing Theory*. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 99-114.  
Macdougall, David  
1994 Whose Story Is It? *Visualizing Theory*. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. By Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 27-36.  
Martin György  
1979 Táncrögzítés, tánclejegyzés. In: Tánc, A magyar folklór, Tankönyvkiadó, Budapest. 523-533.  
Nichols, Bill  
1994 The Ethnographer's Tale. *Visualizing Theory*. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 60-83.  
Renov, Michael  
1993 Toward a Poetics of Documentary. In: *Theorizing Documentary*, ed. by Michael Renov, Routledge. 12-36.  
Rony, Fatimah Tobing:  
1994 *The Third Eye. Race, Cinema and Ethnographic Spectacle*. Duke University Press. Durham and London  
Ruby, Jay  
1996 Visual Anthropology. *Encyclopedia of Cultural Anthropology*, David Levinson and Melvin Ember, editors. New York: Henry Holt and Company, vol. 4: 1345-1351.  
Weinberger, Eliot  
1994 The Camera People. *Visualizing Theory*. Selected Essays From 1990-1994, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 3-26.

Site-uri recomandate:



<http://der.org>  
<http://db.zti.hu/>  
[www.loc.gov/loc/lcib/0111/mead.html](http://www.loc.gov/loc/lcib/0111/mead.html)  
<http://www.aaanet.org/committees/ethics/ethcode.htm>

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	Seminarul decurge sub formă de seminar deschis / club de filme
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Studiu de caz: vizionarea și interpretarea unui film antropologic / documentar cu metodele antropologiei vizuale	Vizionare, prezentare, dezbateri	
Bancsik György Interaktivitás az antropológiai filmekben (Egy példával). In: <i>Szoft montázs. Elméleti közelítések az antropológiai filmekhez</i> . Horváth Réka - A. Gergely András (szerk.) Szaklektor: Füredi Zoltán <a href="https://mek.oszk.hu/02400/02433/02433.pdf">https://mek.oszk.hu/02400/02433/02433.pdf</a> Emilie de Brigard: A néprajzi film története. In: <i>Antropológiai dokumentumfilmek. Vizuális antropológiai szöveggyűjtemény II</i> . Kulturális és Vizuális antropológiai tanszék, Miskolci Egyetem 18-45. (2001) Emilie de Brigard: The History of Ethnographic Film. In: Paul Hockins (ed.). <i>Principles of Visual Anthropology</i> . De Gruyter. 13-44. (1995) BUGLYA Sándor: <i>A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész)</i> . Mozgóképek szöveggyűjtemény. G – portál. <a href="http://mediamania.gportal.hu/gindex.php?pg=27952054&amp;nid=5944228">http://mediamania.gportal.hu/gindex.php?pg=27952054&amp;nid=5944228</a> (2012. január) FÉJJA Sándor 1982 Tizenöt filmlecke, Műszaki Könyvkiadó, Budapest		

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului





#### KÖNCZEI Csilla

2017 Valóságképkészítés mint társadalmi interakció. *Aranyhíd. Tanulmányok Keszeg Vilmos tiszteletére*, Kriza János Néprajzi Társaság – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Erdélyi Múzeum-Egyesület, Editor: Zsolt Albert Jakab – Vajda András, pag. 845-854.

Sarah Pink: Interdiszciplináris programok a vizuális kutatásban. A vizuális antropológia újragondolása. In: Letenyei szerk. Településkutatás. 703-728.

RUBY, Jay

2006 (1980) A REFLEXIVITÁS ÉS AZ ANTROPOLÓGIAI FILM. Részletek az Exposing yourself: Reflexivity, anthropology, and film (1) című írásból. (Eredeti megjelenés: Semiotica 30-1/2 (1980), 153-179.) In: KÖNCZEI Csilla *Valóság – mozi – társadalom. Bevezetés a dokumentumfilm antropológiájába*. Desire, Cluj-Kolozsvár. 18-29.

Feltöltve a facebook csoport felületére.

RUBY, Jay

2000 Exposing yourself: Reflexivity, Anthropology, and Film. In: *Picturing CULTURE. Explorations of Film & Anthropology*. The University of Chicago Press. Chicago & London. (151-180.)

### 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina a fost concepută în concordanță cu curriculele departamentelor de etnologie-antropologie din universitățile din Debrecen, Szeged, Pécs, Budapest, și cu consultarea principalilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale). Totodată are ca scop ca studenții să însușească capacități de analiză generală individuală care să le ajută pe parcursul carierei în diferite instituții și locuri de muncă

### 10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parcurgerea și însușirea materialului, prezentarea critică	Examen oral	50%
10.5 Seminar/laborator	Parcurgerea și însușirea materialului	Examen scris	25%
	Completarea exercițiilor în timpul semestrului	Activități în cadrul seminarelor	25%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> <li>Însușirea conceptelor de bază</li> <li>Capacitatea de prezentare individuală și evaluarea critică a proceselor majore</li> <li>Capacitatea analizei și interpretării fenomenelor sociale</li> </ul>			

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului





## 11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)<sup>2</sup>

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							

Data completării:  
24. 01. 2025

Semnătura titularului de curs

Könczei Csilla

Semnătura titularului de seminar

Könczei Csilla

Data avizării în departament:  
10.02.2025

Semnătura directorului de departament

Szabó Á. Tőhötöm

<sup>2</sup> Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI  
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM  
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT  
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY  
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Facultatea de Litere  
Str. Horea nr. 31  
400202, Cluj-Napoca  
<https://lett.ubbcluj.ro>



Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului